

ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๗๒๖/ ว.๒๐๒๖

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง มาตราการภาษีเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในการใช้สิทธิยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุป จำนวน ๑ ฉบับ

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ในการยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามข้อกำหนดในมาตรา ๕๗ ตรีและมาตรา ๕๗ เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้ถือเอาเงินได้พึงประเมินของภริยาเป็นเงินได้ของสามี และให้สามีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษีฯ อย่างไรก็ตาม ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดว่า หากภริยามีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๕๐ (๑) อันได้แก่ เงินได้ประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง ไม่ว่าจะมิเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม ภริยาสามารถแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามีได้เฉพาะเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๕๐ (๑) เท่านั้น สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นของภริยายังคงต้องถือเป็นเงินได้ของสามี โดยสามีจะต้องเป็นผู้ยื่นรายการและเสียภาษีฯ

๑.๒ ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสามีและภริยาตามมาตรา ๕๗ ตรี และมาตรา ๕๗ เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร เป็นการจำกัดสิทธิสามีและภริยาในการยื่นรายการและเสียภาษีฯ ถือว่าไม่ส่งเสริมความเสมอภาคของชายและหญิง และยังเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลภายหลังจากการสมรส กรณีดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้น บทบัญญัติตามมาตรา ๕๗ ตรี และมาตรา ๕๗ เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร จึงเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งส่งผลต่อการใช้สิทธิยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสามีและภริยา

๑๙

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๕๕ ส่งผลให้มาตรา ๕๗ ตรี และ มาตรา ๕๗ เบญจ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงเป็นอันบังคับใช้ไม่ได้ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากร รวมทั้งบั่นทอนความเชื่อมั่นในระบบภาษีอากร ตลอดจนความสมัครใจในการเสียภาษี อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเพิกเฉยต่อหน้าที่ในการยื่นรายการและเสียภาษี หากไม่มีการแก้ไขโดยเร่งด่วน จะทำให้เกิดผลในเชิงลบอย่างรุนแรงต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นรายได้หลักของรัฐบาล อันจะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงฐานะการคลังของรัฐ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเป็นกรณีฉุกเฉินและมีความจำเป็นรีบด่วนเพื่อรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจซึ่งมีอาจจะหลีกเลี่ยงได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔(๒)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในการใช้สิทธิยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความจำเป็นและเร่งด่วนมาก เนื่องจากต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรในส่วนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้กฎหมายใช้บังคับทันสำหรับเงินได้พึงประเมินปีภาษี ๒๕๕๕ ที่จะต้องยื่นรายการในปี ๒๕๕๖

๔.สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในการใช้สิทธิยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นการยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บภาษีเงินได้จากสามีและภริยา ให้เป็นไปตามผลของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญภายใต้หลักการ ดังนี้

๔.๑.๑ ให้สิทธิผู้เสียภาษีเลือกยื่นรายการและเสียภาษี โดยจะยื่นรายการและเสียภาษีรวมกันหรือแยกต่างหากจากคู่สมรสก็ได้ ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่กำหนดให้ถือเงินได้ของภริยาเป็นเงินได้ของสามีและให้สามีเป็นผู้ยื่นรายการและเสียภาษี โดยภริยาจะสามารถแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามีได้เฉพาะเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๑) อันได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง เท่านั้น

๔.๑.๒ ในกรณีใช้สิทธิยื่นรายการรวมกัน จะยื่นรายการและเสียภาษีในนามของสามีหรือภริยาก็ได้ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่ต้องใช้สิทธิยื่นในนามสามีเท่านั้น

๔.๑.๓ สำหรับกรณีการใช้สิทธิยื่นรายการแยกต่างหากจากกันได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) หากสามีหรือภริยามีเงินได้พึงประเมินที่ไม่สามารถแยกได้อย่างชัดเจนว่าเป็นของสามีหรือภริยา ให้สามีและภริยาสามารถเลือกได้ว่าจะให้เงินได้พึงประเมินดังกล่าวเป็นของสามีและภริยาฝ่ายละกึ่งหนึ่ง

(๒) นอกจากนี้ ยังให้สิทธิเพิ่มเติมว่าหากเงินได้พึงประเมินที่ไม่สามารถแยกได้อย่างชัดเจนตาม (๑) เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๘) นอกจากให้สิทธิตาม (๑) แล้ว สามีและภริยาจะแบ่งเงินได้พึงประเมินดังกล่าวเป็นของแต่ละฝ่ายตามส่วนที่ตกลงกันก็ได้

๔.๒ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการข้างต้น กระทรวงการคลังต้องมีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวน ๑ ฉบับ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นควรกำหนดมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในการใช้สิทธิยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ ยกเลิกการบังคับใช้มาตรา ๕๗ ตรี และมาตรา ๕๗ เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร

๕.๒ กำหนดให้สามีและภริยาต่างฝ่ายต่างมีหน้าที่ยื่นรายการและเสียภาษีสำหรับเงินได้พึงประเมินในส่วนของตน กรณีเงินได้พึงประเมินที่ไม่สามารถแยกได้อย่างชัดเจนให้สามีและภริยาสามารถเลือกใช้สิทธิได้ดังนี้

๕.๒.๑ ให้ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินของสามีและภริยาฝ่ายละกึ่งหนึ่ง หรือ

๕.๒.๒ กรณีสำหรับเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากรประเภทที่ ๘ นอกจากจะให้เลือกใช้สิทธิได้ตาม ๕.๒.๑ แล้ว สามีและภริยาจะแบ่งเงินได้พึงประเมินเป็นของแต่ละฝ่ายตามส่วนที่ตกลงกันก็ได้ แต่รวมกันต้องไม่น้อยกว่าเงินได้พึงประเมินที่ได้รับ หากตกลงกันไม่ได้ ให้ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ๕.๒.๑

๕.๓ อย่างไรก็ดี สามีและภริยาจะตกลงยื่นรายการและเสียภาษีรวมกัน โดยให้ถือเอาเงินได้พึงประเมินทุกประเภทของตนเป็นเงินได้ของสามีหรือภริยาอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ หรือจะแยกยื่นรายการและเสียภาษีเฉพาะส่วนที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๑) โดยมีให้ถือเอาเป็นเงินได้ของอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ แต่ถ้ามีภาษีค้างชำระ สามีและภริยาต้องร่วมรับผิดชอบในการเสียภาษีที่ค้างชำระนั้น

๕.๔ กรณีที่สามีและภริยาเลือกยื่นรายการตาม ๕.๒ หรือ ๕.๓ แล้วให้ใช้บังคับตลอดปีภาษีนั้น เว้นแต่อธิบดีจะอนุมัติเปลี่ยนแปลงวิธีการเลือกยื่นรายการดังกล่าว

๕.๕ บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรที่ถูกยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายที่นำเสนอนี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเฉพาะในการปฏิบัติจัดเก็บภาษีอากรที่ค้างอยู่หรือที่พึงชำระก่อนวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินปีภาษี ๒๕๕๕ ที่จะต้องยื่นรายการในปี ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

๖. การวิเคราะห์ผลกระทบ

กระทรวงการคลังขอเรียนถึงผลกระทบของมาตรการที่นำเสนอ ดังนี้

๖.๑ มีผลให้การยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสามีและภริยาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ในการเสริมสร้างความเสมอภาคของชายและหญิง

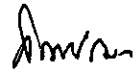
๖.๒ จะทำให้กฎหมายที่มีผลบังคับใช้สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยื่นรายการและเสียภาษีของสามีและภริยามีความชัดเจนในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

~~ลับ~~

๖.๓ มาตรการดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อรายได้ภาษีอากรในปีงบประมาณ ๒๕๕๖
ประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านบาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมสรรพากร
สำนักวิชาการแผนภาษี
โทร. ๐-๒๒๗๒-๘๐๓๓
โทรสาร ๐-๒๖๑๗-๓๖๓๒

~~ลับ~~